

CORNELIS JOPPEN VAN DUIJVENVOORDE, BAKKER EN SPECULANT

door

M.D. van Duijvenvoorde en Ir. J.J. Duivenvoorden

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 52 (1997), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

In het kohier van de 500^e penning van 's-Gravenhage, aangelegd tussen augustus en november 1627,¹ komt meerdere malen de naam Duivenvoorde voor. Het gaat in bijna alle gevallen om leden van het adellijke geslacht. Genoemd worden: Anthonie van Duivenvoorde van den Bossche, Johan van Wassenaer van Duivenvoorde, Theodora van Duivenvoorde ('de vrouw van Schagen'), Juffrouw (Elisabeth) van Duivenvoorde, wonende bij of naast haar zuster Adriana ('de weduwe van Capiteijn Tutelaer'), beiden kleindochters van kanunnik Adriaen van Duivenvoorde. De laatste wonen in de Hoge Nieuwstraat, de anderen op en bij het Voorhout en Theodora op de Groenmarkt.

Wat verder uit het centrum, in het Suyteijnde (Wagenstraat/Groenewegje), woont notaris Groenewegen. Hij is gehuwd met Elisabeth van Duivenvoorde Duijvesteijn. Tegenover laatstgenoemde woont volgens het kohier Cornelis Joppen van Duijvenvoorde, bakker. Met zijn vermogen van 6000 pond behoort hij tot de kleinvermogende middenstanders van Den Haag. Zijn relatie tot de adellijke naamgenoten is onbekend, evenals de tijd van zijn vestiging in de stad en zijn plaats van herkomst.

Mogelijk was stadsuitbreiding de reden van zijn komst. De ruimte tussen Spui en Brouwersgracht, tussen Prinsengracht/Burgwal en Groenewegje, wordt tussen 1640 en 1650 verder volgebouwd en de bevolking neemt toe. In 1585 werd het Kohier van het ontzet van Antwerpen, een collectelijst voor bewoners van die stad, samengesteld.² Daarin worden rond tien bakkers genoemd, echter niet Cornelis Joppen. Den Haag telt dan ongeveer 7000 inwoners. In 1627 zijn dat er naar schatting 18.000 en zijn er twintig bakkers (Sinninghe, in: *Rond de Hofvijver*. 15.000 inwoners in 1625).

Cornelis Joppen van Duijvenvoorde is niet alleen als bakker maar ook als huizenspeculant en geldschietter werkzaam en treedt ook op als getuige bij het opstellen van akten. De neerslag van al deze bezigheden vinden we in een lange rij stukken terug. Als getuige treedt hij op in 1623: hij heeft geen deel gehad aan eventuele fraude met de bierimpost,³ in 1635 is hij getuige bij de verkoop van een partij zilver. Zijn leeftijd wordt daar gesteld op 51 jaar.⁴

Wat de huizenmarkt betreft vinden we het volgende: in 1618 koopt Cornelis Joppen een huis aan de Voldersgracht,⁵ in 1625 een huis aan het 'Suytende van de Wagenstraet', dat hij ook gaat bewonen.⁶ In 1627 volgt een verkoop van een huis aan de Langegracht Oostzijde (nu Gedempte Gracht). Wanneer hij dit pand verworven heeft is niet bekend.⁷ In 1630 koopt hij een huis aan de 'Suytsyde van het Lange Achterom',⁸ dat in 1633 weer van de hand wordt gedaan voor 600 gld.⁹ Aan de Nieuwe Burgwal wordt vervolgens in 1642 een pand verkocht.¹⁰ Het woonhuis van Cornelis Joppen aan het 'Suytende van de Wagenstraat', gekocht in 1625, wordt verkocht in 1643.¹¹ In de nieuwe stadsuitbreiding wordt in 1645 een nieuw onderkomen aangeschaft aan de Boekhorststraat,¹² dat later door zijn zoon Willem als onderpand wordt gebruikt voor het uit te betalen erfdeel van een kleinzoon van Cornelis Joppen. Ten behoeve van Jannetje Cornelisdr. wordt aan de Snoekstraat (de Pastoorswarande) een huis gekocht in 1652.

Het kapitaal van 6000 gld., waarvoor Cornelis Joppen in 1627 werd aangeslagen, verwierf hij mogelijk mede door zijn huwelijk in 1622 met Lucretia Maes, weduwe van dominee Michiel Hogius. In 1629 krijgt zij een proces aangespannen wegens belediging: ze had een persoon verdacht om haar huis zien lopen. Alles liep met een sisser af.¹³ Na het overlijden van Lucretia volgt uitkering van 2500 gld. aan de weeskinderen Hogius en Cornelis Joppen krijgt 1600 gld.¹⁴

De volgende transacties op leninggebied vonden plaats: aan C. Boogers een lening van 69 daalders in 1633;¹⁵ in 1636 een lening van 100 gld. aan Cornelis Rense, schoenmaker;¹⁶ met in hetzelfde jaar een lening van 120 gld. aan Arie Jansse, schipper. Cornelis Joppen wordt daar vermeld als 'gewesen backer'.¹⁷ In hetzelfde jaar komt geld van een lening retour van een huis in de Wagenstraat en wel 150 gld.,¹⁸ en enkele maanden later wordt 300 gld. uitgeleend aan holster- en bandeliermaker Mattheus Sonneveld, waarvoor een partij holsters als onderpand wordt afgegeven.¹⁹ Een lening wordt weer afgelost door Janneke Lindeboom in 1637,²⁰ ze betaalt 110 gld. en huwt twee jaar later met haar 'leenheer'. Philips van Haesbrouck, geneesmeester, betaalt in 1637 125 gld. geleend geld terug.²¹ Govert van Maerle, korenkoper, en Arent Veth, metselaar, betalen ieder in 1638 een bedrag van 100 gld. terug, evenals Pieterellen van Dustre.²²

Cornelis Joppen kan het handelen niet laten: hij leent nog 400 gulden van wijnkoopman Gillis Tubalchan in 1657. Hij moet dan al 73 jaar oud zijn.²³

Fragment-genealogie

I. Job van Duijvenvoorden, tr. 1^e N.N., tr. 2^e N.N.

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. *Cornelis*, volgt IIa.
2. *Grietge Joppen van Duijvenvoorden*, doopgetuige te 's-Gravenhage op 22-3-1654 en 25-7-1664, overl. Delft 8-12-1668, tr. *Adriaan Fredericksz. van Stevenmeel*. Op 26-11-1651 is Ari Frederixz. doopgetuige te 's-Gravenhage. Grietge maakt op 18-7-1666 haar testament voor notaris Nicolaes Vrijenberch. Op 25-12-1668 wordt de inventaris opgemaakt van de boedel van Grietge Joppen, weduwe van *Adriaen Fredericksz. van Stevenmeel*.²⁴ Zij bezat onder meer een huis en erf. Bij de boedelinventaris zijn de erfgenamen voor de ene helft Cornelis Jansz. van Duijvenvoorden, kleinzoon van haar broer Cornelis Joppen, en voor de andere helft Jan Harmansz. Timmerman en Meijnsje Harmansdr., gehuwd met Johannes van Lochum, beiden wonende te Amsterdam, nagelaten zoon en dochter van Dirckje Joppen van Duijvenvoorden, haar halve zuster van vaderszijde. Grietje had al eerder een testament gemaakt op 4-9-1664 te Delft.²⁵ Op 4 september 1665 maakt zij een testament voor schout en schepenen te 's-Gravenhage.

Kind uit het tweede huwelijk:

3. *Dirckje*, volgt IIb.

IIa. *Cornelis Joppen van Duijvenvoorden*, geb. ca. 1584, meester bakker te 's-Gravenhage, overl. 's-Gravenhage voor 11-8-1657, tr. 1^e *Annetgen Jansdr.*, tr. 2e 's-Gravenhage (Grote kerk, ds. De Vrije) 18-9-1622 *Lucretia Maes*, weduwe van Michiel Hogius (in zijn leven predikant te Zevenbergen), wonende te Rotterdam, overl. voor 23-6-1636, tr. 3e (otr. 's-Gravenhage 27-3) 1639 *Janneken Hendricksdr. Lindeboom*, weduwe van David Labbé. Lucretia Maes maakt in 1635 haar testament op.²⁶ De erven Lucretia Maes zijn op 23-6-1636 haar kinderen Catharina Hogius, gehuwd met Johannes van der Maa, en Matthijs Hogius, onmondig. De moederlijke erfenis bedraagt 2500 ponden. Als onderpand geldt een hypotheek

van 10-6-1619 op landen in Ellewoutsdijcke, strekkende tot laste van Weijduijn Deijnoort, wonende ter Goes. Op 6 maart treedt Cornelis Joppen van Duijvenvoorde op als voogd van Heijndrick Sevrijnsz. van Helst, nagelaten zoon van zaliger Sevrijn van Helst en Aeltge Heijndrixdr. van Maerle. Op 6 april 1657 maakt Cornelis Joppen van Duijvenvoorde zijn testament voor notaris Andries Duijrcant te 's-Gravenhage.

Kinderen:

1. *Willem*, volgt IIIa.
2. *Jan*, volgt IIIb.

IIIa. *Willem Cornelisz. van Duijvenvoorden*, meester bakker te 's-Gravenhage, overl. 's-Gravenhage voor 31-3-1666, tr. 's-Gravenhage (otr. ald. 9-9) 23-9-1646 (Loosduinse kerk) *Maria Labbé*, overl. na 1669.

Willem zet naast het beroep van bakker ook de activiteiten van zijn vader op financieel gebied voort. Hij koopt voor 5000 gld. een huis aan de oostzijde van het Spui²⁷ van Govert van Maerle, korenkoper.²⁸ Hij is lid van de Haagsche Schutterij in 1652. In 1657 verhuurt hij zijn bakkerij met alle gereedschappen²⁹ en belooft per notariële akte om 1000 gld. uit te betalen aan zijn neef Cornelis Jansz. van Duijvenvoorde. Onderpand is het woonhuis aan de Boekhorststraat. Schoonzuster Noertge Coenraedts krijgt een afschrift van de akte.³⁰ In 1658 heeft Willem een schuld van 87 gld. aan P. Pietersz., korenkoper³¹ maar krijgt 27 gld. betaald voor geleverd brood aan Robbert Hadde.³² Voor 1660 gld. wordt een huis gekocht aan de Langegracht³³ en in 1664 wordt een huis aan de Wagenstraat verkocht voor 2300 gld..³⁴ Dan wordt een halfjaar later, in november, een huis aan de noordzijde van het Spui gekocht voor 5500 gld.³⁵ Tot slot volgt nog de verkoop van een huis aan de Boekhorststraat. Dan zal Willem echter reeds overleden zijn: 'achter het huis van Maria Labbé, weduwe van Willem van Duijvenvoorde'.³⁶ Na het overlijden van Willem moet er heel wat gesaneerd worden want er zijn schulden af te lossen: een van 300 gld.³⁷ en een van 1000 gld.³⁸ Er moet ook nog 1000 gld. betaald worden aan mevrouw Casembroot, weduwe van kapitein Joh. van den Bosch.³⁹ Dus moeten er huizen verkocht worden: in 1669 het huis aan de Boekhorststraat Westzijde,⁴⁰ het huis aan de Langegracht Zuidzijde en het huis aan de oostzijde van het Spui.⁴¹

Kinderen:

1. *Maria*, ged. 's-Gravenhage 30-6-1647 (Grote kerk; get. Cornelis Joppen en Jannetgen Lindeboom), tr. 's-Gravenhage (Loosduinse kerk) *Cornelis Pietersz. Kitsenburgh*.
2. *Jannetge(n) (Johanna)*, ged. 's-Gravenhage 10-11-1649 (Grote kerk; get. Evert Heijndricx van Maerle en juffr. Amilia van Kinschot), overl. Amsterdam 11-9-1687, tr. 's-Gravenhage 16-2-1681 *Barent ten Hoeffen*, j.m. van Wesel; hij tr. 2^e Amsterdam 5-12-1687 Neeltje Groen.
Op 30-12-1678 verkoopt Jannetge (Johanna) van Duijvenvoorde twee huizen aan de Burgwal. Aanwezig zijn als getuigen Anneken van Duivenvoorde en Cornelis Kitsenburgh, mede optredend voor de minderjarige Adriaan.⁴²
3. *David*, ged. 's-Gravenhage 26-11-1651 (Grote kerk; get. Arie Frederixz. en Cornelia Labbee).
4. *Annetge (Anna)*, ged. 's-Gravenhage 22-3-1654 (Kloosterkerk; get. Jacob van Anckershoeck, Grietge van Duivenvoorde en Cornelia Labbee). Op 21-3-1688 maakt Anna Willemsdr. van Duivenvoorden, ongehuwde dochter, haar testament terwijl ze ziek te bedde ligt. Tot haar erfgenamen benoemt ze de vier kinderen van haar zuster Jannetgen van Duijvenvoorden, wonende te Amsterdam, haar zuster Maria van Duijvenvoorden, huisvrouw van Cornelis Kits (!) en haar broeder Adrianus van Duijvenvoorden. Ze bepaalt

tevens dat haar begrafenis moet plaatsvinden met drie karossen en ondertekent de akte met een kruisje.⁴³

5. *Cornelia*, ged. 's-Gravenhage 30-5-1657 (Grote kerk; get. Jacob Anckerhoeck en Cornelia Labbee).
6. *David*, ged. 's-Gravenhage 19-9-1660 (Nieuwe kerk; get. Sijmon Kievidt, David van der Leij en Cornelia Labee).
7. *Cornelia*, ged. 's-Gravenhage 10-4-1662 (Nieuwe kerk; get. Sijmon Kievidt en Cornelia Labee).
8. *Adrianus (Adriaan)*, ged. 's-Gravenhage 25-7-1664 (Kloosterkerk; get. Pieter Revensteijn, Cornelis van Steenwijk en Grietje Duvendoorde).

IIIb. *Jan Cornelisz. van Duijvenvoorden*, overl. Delfzijl voor 6-8-1657, tr. *Noortge Coenraets*, wonende te Aurick; Noortge tr. 2^e Steven Jacobs.⁴⁴

Kind:

1. *Cornelis*, geb. ca. 1655,⁴⁵ woont te Delfzijl (1657) en omtrent Eemde (1668), overl. Delfzijl 7-6-1670,⁴⁶ maakt zijn testament op te Delfzijl op 23-12-1669,⁴⁷ waarbij hij zijn moeder tot universeel erfgenaam benoemt. Cornelis erft 1000 caroli gld. van zijn grootvader (bestevaer) Cornelis Joppen van Duijvenvoorden te 's-Gravenhage, daarvan wordt 25 gld. bestemd voor de armen te 's-Gravenhage. Hij erft 529 caroli gld. 4 stuivers van zijn tante (moeije) Grietge Joppen van Duijvenvoorden te Delft, daarvan wordt 6 gld. bestemd voor de armen te Delft.

Iib. *Dirckje Joppen van Duijvenvoorden*, overl. voor 25-12-1669, tr. *Harman Timmerman*.

Kinderen:

1. *Jan*, woont te Amsterdam (1669), erft van zijn tante Grietge Joppen op 25-12-1669.
2. *Meijnsje*, woont te Amsterdam (1669), erft van haar tante Grietge Joppen op 25-12-1669, tr. *Johannes van Lochum*.

Zoals de bovengenoemde familie van Cornelis Joppen uit het niet in 's-Gravenhage verschijnt, zo verdwijnt die ook weer. Mogelijk treffen we *Adriaen* later aan in Londen, daar is een *Adriaen van Duijvenvoorde* in 1689 lid van de Dutch Chapel Royal van St. James's Palace te Westminster, waar leden van de lijfwacht van stadhouder-koning Willem III als lid zijn ingeschreven. Hij is gehuwd met *Catherine*, wonende te Covent Garden. Er worden van dit echtpaar drie kinderen gedoopt:

- a. *Maria Henderina* (25-11-1694);
- b. *Maria* (9-2-1696);
- c. *Johan* (15-1-1699).⁴⁸

Afkortingen:

GADH Gemeentearchief Den Haag
rvt Register van Transport

NOTEN

1. Zie *Jaarboek Die Haghe* 1913.
2. Zie *Jaarboek Die Haghe* 1955.
3. GADH, ona inv.nr. 11, fol. 27.
4. GADH, ona inv.nr. 33, fol. 20.
5. GADH, rvt 1569, fol. 271.
6. GADH, ora inv.nr. 369, fol. 1005.

7. GADH, rvt 1333, fol. 275.
8. GADH, rvt 84, fol. 114.
9. GADH, rvt 659, fol. 123v.
10. GADH, rvt 740, fol. 101.
11. GADH, rvt 993, fol. 326.
12. GADH, rvt 1897, fol. 380.
13. GADH, ona inv.nr. 29, fol. 50-53.
14. GADH, wka inv.nr. 142, fol. 21v-22.
15. GADH, ona inv.nr. 13, fol. 249.
16. GADH, ona inv.nr. 48, fol. 101-103.
17. GADH, ona inv.nr. 48, fol. 119-120.
18. GADH, ona inv.nr. 70, fol. 243-244.
19. GADH, ona inv.nr. 70, fol. 367-367v.
20. GADH, ona inv.nr. 48, fol. 179-180.
21. GADH, ona inv.nr. 48, fol. 305-306.
22. GADH, ona inv.nr. 48, resp. fol. 447, 639 en 571-572.
23. GADH, ona inv.nr. 110, fol. 20.
24. GA Delft, ona inv.nr. 2121.
25. GA Delft, ona inv.nr. 2063, akte 82, en inv.nr. 2163.
26. GADH, wka inv.nr. 1810.
27. GADH, ora inv.nr. 378, nr. 2388, fol. 373.
28. GADH, rvt 1648, fol. 372.
29. GADH, ona inv.nr. 250.
30. GADH, ona inv.nr. 128, fol. 335 en inv.nr. 64, fol. 199-200.
31. GADH, ona inv.nr. 438, fol. 217.
32. GADH, ona inv.nr. 320, fol. 236.
33. GADH, ona inv.nr. 379, fol. 48.
34. GADH, ona inv.nr. 225, fol. 41 en ora inv.nr. 383, nr. 667, fol. 102-103.
35. GADH, ona inv.nr. 276, fol. 522 en ora inv.nr. 384, nr. 866, fol. 85.
36. GADH, rvt 921, fol. 145.
37. GADH, ona inv.nr. 442, fol. 10.
38. GADH, ona inv.nr. 413, fol. 377.
39. GADH, ona inv.nr. 414, fol. 98.
40. GADH, rvt 1497.
41. GADH, rvt 1478, 414 en rvt 1497.
42. GADH, ona inv.nr. 777, fol. 205-206.
43. GADH, ona inv.nr. 777 en 586.
44. GADH, wka inv.nr. 155, fol. 89v.
45. GA Delft, ona inv.nr. 2121, d.d. 25-12-1668.
46. GADH, wka inv.nr. 155, d.d. 29-7-1670.
47. GADH, ona inv.nr. 5752.
48. Zie *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* 1964, blz. 228 en 232.